

спецодягу. У сучасних умовах життя вона набуває ширший спектр варіантів використання. А значить, стає ще більш привабливою та практичною.

Список використаних джерел:

1. Мінімальні вимоги безпеки і охорони здоров'я при використанні працівниками засобів індивідуального захисту на робочому місці. Наказ Міністерства соціальної політики України 29 листопада 2018 року № 1804. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1494-18#Text>
2. ДНАОП 93.0-1.03-97. Правила охорони праці для підприємств індошвику і ремонту одягу <https://dnaop.com/html/43105>
3. Базарних І. К. Промислова безпека виробничих об'єктів і засоби захисту / І.К. Базарних // Робочий одяг та засоби індивідуального захисту. – 2003. – №4 – 5 (21-22), с. 4–6.
4. Індивідуальний підхід до робочої і корпоративному одязі // Робочий одяг та засоби індивідуального захисту. – 2007. – №2 (37), с. 24–26.
5. Соріна Н. Одяг - оболонка для сприйняття Текст. / Н. Соріна // Ательє. – 2003. – №5. – З. 14–15.
6. Тканини для спеціального і форменого одягу // Робочий одяг та засоби індивідуального захисту. – 2007. – №3 (38). с 7–10.

ОРГАНІЗАЦІЯ БЕЗПЕЧНИХ УМОВ ПРАЦІ ПРИ ВИГОТОВЛЕННІ ВИРОБІВ З РІЗНИХ КОНСТРУКЦІЙНИХ МАТЕРІАЛІВ НА УРОКАХ З ТЕХНІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ

Комар Б. В.
м. Полтава

Анотація. У статті аналізується асортимент конструкційних матеріалів, з якими працюють учні при виготовленні моделей технічних об'єктів на уроках трудового навчання. Розглянуто особливості дотримання правил безпечної праці з різними конструкційними матеріалами.

Ключові слова: технічна творчість, трудове навчання, моделі технічних об'єктів, конструкційні матеріали, правила безпечної праці.

Навчання учнів технічній творчості є важливим для сьогодення питанням, оскільки виготовлення учнями моделей технічних об'єктів має безпосередній вплив на розвиток їх творчих здібностей, креативного мислення.

Досвід роботи з виготовлення виробів з різних конструкційних матеріалів учні накопичують після набуття вмінь і навичок роботи з інструментами та формування загальнотрудових умінь. Ці знання та уміння школярі набувають на уроках трудового навчання, коли займаються технічною творчістю. Правильно організовані уроки мають не тільки навчально-виховне, а й оздоровче значення. Уроки сприяють розвитку сили м'язів, вдосконаленню координації рухів, нормальному фізичному розвитку. У процесі уроків важливо звертати увагу на положення тіла школярів при роботі. Правильне положення тіла досягається [2]: прямим положенням корпусу і невеликим нахилом голови; симетричним положенням правої і лівої половин тіла (або частою зміною пози); однаковим навантаженням на праву і ліву половину тіла; рівномірним вправою різних груп м'язів; відсутністю перенапруги зору; стійким становищем при пилянні, струганні тощо; неприпустимістю здавлювання органів грудної та черевної порожнини.

У кабінетах трудового навчання, майстернях необхідно забезпечити оптимальні умови мікроклімату, достатню природну і штучну освітленість. Робочі місця, верстати, столи повинні бути підібрані з урахуванням віку і зросту школярів.

Особливу увагу у процесі виготовлення учнями моделей технічних об'єктів слід приділити раціональній організації робочих місць учнів. Робоче місце школяра повинно відповідати таким вимогам: стіл, стілець і інструменти повинні відповідати віку і росту школяра; висота робочої поверхні повинна забезпечувати учневі правильну поставу і зручне положення тіла; площа робочої поверхні повинна бути достатньою для розташування на ній

інструменту, матеріалу і виробу, але не занадто великий, щоб трудові рухи школяра були економічні; для виконання слюсарних та столярних робіт робочу поверхню учнівського столу необхідно закрити дерев'яною кришкою, планшетом або фанерою по площі, рівній кришці столу тощо.

Ручний інструмент (вимірювальний, що обробляє, монтажний) може бути як індивідуального, так і загального користування. Набір індивідуального інструменту для занять з технічного моделювання зберігають на спеціальних планшетах з фанери. Ручний інструмент загального користування зручно зберігати в спеціально відведеному для цього шафі. Кожен інструмент має в шафі певне місце. Необхідно привчати дітей відразу після роботи прибирати інструмент на відведений йому місце. На кожне заняття можна призначити чергового, що відповідає за організацію користування інструментами.

У процесі виготовлення учнями діючих моделей технічних об'єктів учні працюють з різними конструкційними матеріалами. Конструкційні матеріали – це матеріали, які вивчають та використовують для виготовлення виробів учні на уроках трудового навчання. Розрізняють такі конструкційні матеріали: дерево, залізо, пластмаса, скло, каучук та ін. [1]. Зупинимось на асортименті конструкційних матеріалів, які використовуються для виготовлення учнями діючих моделей технічних об'єктів.

Деревина. Хвойні – ялина, сосна, модрина, кедр, ялиця. Листяні – дуб, береза, бук, граб, осика, липа. Найтвердіша та зносостійка порода – граб. Осика – найм'якша листяна порода. Деревина – спиляна й очищена від коренів і гілок частина дерева.

Пиломатеріал – це розрізаний уздовж волокон стовбур. Асортимент виробів виготовлених з деревини дуже різноманітний. Деревина дуже добре обробляється різними інструментами, легка, добре склеюється.

Метал – це конструкційний матеріал, який застосовують у різних галузях народного господарства, з кожним роком його використання збільшується. На прокатних станціях виробляють листовий матеріал, при цьому нагрітий зливоч металу пропускають через багато пар валків, які стисненням перетворюють його на тонкий лист завтовшки менш як 2 мм. Є кілька видів тонкого листового металу: жерсть, дахова сталь. Листову сталь завтовшки 0,2-0,5 мм називають чорною, а жерсть, покриту з обох боків оловом, – білою. Олово захищає жерсть від іржі. З неї виготовляють консервні бляшанки, посуд для води та інших харчових продуктів. Дахова сталь – лист завтовшки 0,25-2,0. Її використовують для покриття будинків, виготовлення відер, водостічних труб та ін.. тонким листовим матеріалом є й фольга, товщина якої 0,02-0,1 мм. Фольгу використовують для упаковки багатьох харчових продуктів.

Пластмаса – успішно замінює метали, скло та інші матеріали. З пластмаси виготовляють різні деталі машин, побутові речі, посуд, їх використовують як електромонтажні матеріали. Виготовляють пластмаси зі смол, змішуючи їх з різними домішками (наповнювачами). Наповнювачами можуть бути папір, клоччя, тканина, волокно, деревне борошно тощо. Смола, охолоджуючись, тужавіє і міцно склеює між собою часточки наповнювача, утворюючи пластмасу. При нормальній температурі пластмаса досить міцна, а від нагрівання стає пластичною, і їй легко надати потрібної форми. З часом пластмаси «старіють», погіршуються їх зовнішній вигляд, вони стають менш міцними.

Папір – тонкий і щільний матеріал. Легко рветься й ріжеться. Легко формується складанням, зминанням, скручуванням. Добре вбирає вологу. Папір – легкозаймистий матеріал. Картон відрізняється від паперу тим, що має більшу масу і товщину. Він міцніший, його важче зминати, скручувати, згинати, різати. Як і папір, картон має багато різновидів.

Навчаючи учнів роботі з конструкційними матеріалами треба навчати їх дотримуватись правил безпечної праці. Існує ряд правил з дотримання правил безпечної поведінки на уроці трудового навчання. Під час роботи у навчальній майстерні на кожному уроці треба звертати увагу на те, чи дотримуються учні правил безпечної роботи, виробничої санітарії й особистої гігієни, навчати їх тільки безпечних прийомів роботи, ознайомлювати з заходами попередження травматизму.

Список використаних джерел:

1. Попович В., Голубець В. Технологія конструкційних матеріалів і матеріалознавство: Навчальний посібник: У 2-х кн. Книга II. Суми: ВТД Університетська книга, 2002. - 260 с.
2. Тарара А.М. Технічна творчість учнів основної школи у процесі проектної і технологічної діяльності: навчально – методичний посібник/ Тарара А.М.– К. : Педагогічна думка, 2014.– 134 с.

ПРОФІЛАКТИКА ЗАХОДІВ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ В ТУРИЗМІ

Кондель В. М.
м. Полтава

Анотація. У статті описуються основні аспекти профілактики безпеки життєдіяльності в туризмі. Подані поняття психологічних основ, названі фактори небезпечності, описана роль навколишнього середовища у безпеці.

Ключові слова: безпека, туризм, профілактика, заходи безпеки.

Відправляючись в туристичну чи екскурсійну поїздку, на відпочинок або оздоровлення, на маршрут вихідного дня або у всесвітню подорож, турист стикається з цілою низкою проблем, які при збігу обставин можуть призвести до негативних наслідків для його здоров'я та майна, погано вплинути на настрій та враження від поїздки. Перебуваючи в незнайомому середовищі, яке відрізняється від місця постійного проживання, активно відпочиваючи, турист постійно знаходиться під впливом ризикових обставин. Він не знає досконало звичаїв, мови, традицій, побуту, не має імунітету від хвороб, поширених у даній місцевості, не пристосований до проживання та інтенсивних навантажень у гірських районах, в пустелі або на воді.

Серед інших виділяються головні фактори небезпечності:

- травмо-небезпека,
- небезпечна дія навколишнього середовища, в тому числі виробничі джерела - шум, вібрація,
- пожежонебезпека,
- хімічні, радіоактивні, біологічні, психофізичні, природні,
- особиста безпека в умовах криміногенного стану,
- а також специфічні фактори ризику, притаманні особливим видам туризму.

Різні несприятливі для туризму фактори мають неоднакову вірогідність їх настання, неоднакову інтенсивність дії та наслідки. Закон України «Про туризм» у розділі VIII надає гарантії безпечного перебування туристів на території України і зобов'язує органи влади та суб'єктів туристичної діяльності розробити комплекс заходів з безпеки туристів. Зокрема, в статті 26 сказано: «Місцеві органи державної виконавчої влади в галузі туризму розробляють і організовують виконання регіональних програм забезпечення захисту та безпеки туристів, особливо в місцях туристичної активності. Суб'єкти туристичної діяльності розробляють конкретні заходи щодо забезпечення безпеки туристів, екскурсантів, які беруть участь у туристичних подорожах, походах, змаганнях, запобігання травматизму та нещасним випадкам і несуть відповідальність за їх виконання».

В Україні діє міждержавний стандарт (ГОСТ 28681.1-95) «Туристично-екскурсійне обслуговування», який передбачає порядок проектування туристичних послуг, включаючи розгляд можливих ризиків, які можуть викликати негативні наслідки і спричинити шкоду здоров'ю туриста та його майну. Згідно із Законом України «Про туризм» із метою забезпечення безпеки туристів суб'єкти туристичної діяльності зобов'язані здійснювати:

- підготовку безпечних умов для перебування туристів, облаштування трас походів, прогулянок, екскурсій, місць проведення змагань, забезпечення туристів справним спорядженням та інвентарем;
- навчання туристів засобам профілактики і захисту від травм та нещасних випадків,